

A' *Düszszeldorfiak*, parantsolatot vettek Nóvember' utolsó felében a' *Franziáktól*, hogy három Hónapra való eleséget gyűjtsenek bé magoknak.

Brüszszelből Nóvemb. 21-dikénn: — „Ügy értjük, hogy nem tsak a' *Dünkircheni*, hanem az ennek sorjábann lévő egyéb Fr. Kikötőhelyek előtt is számos Angl. Katona-hajók állanak.“

Velentzéből mind közönséges mind magános Tudósítások írták Nóv. 27-dikén, hogy Gr. *Wurmser*, egy szerentsés ki-ron-tása által, nem kevés eleséget szállított bé *Mántuába*.

Livornóból Nóv. 21-dikénn: — „Az ide való Fr. Örizetet, mely mintegy másfél ezerre megy, el akarják keríteni 8 ezer Anglusok, a' kik, valósággal ki-fzállván partjainkra, *Pisa* felé indultak:

Bétsre függesztették a' *Párisi* Politikusok, — *mint a' Quotidienne* nevű *Párisi Újságnak* egyik leg-újabb *Darabja* írja — a' magok mezfélre látni kívánó szemeket. Kiki, — *ügymond* — a' maga indulataihoz képest néz: Némelyek azt hiszik, hogy a' mi *Szomorú-játékunk* úgy végeződik; a' mint kezdődött; némelyek pedig azzal tartják, hogy valamint minden *Teátrómi Darabok*: úgy a' mi *Tra-göediánk* is, házasságon fog végezödni“

Clarke Generálissok a' Frantziáknak, kiről jelentettük vala; a' *Párisi* Tudósítások után, hogy *Béts*be indítódott a' Direktórium által, *Irrlándiai* Fi, mint a' *Gazette Nationale* nevű *Párisi* Újság írja felöle. Régtől fogva meg-tetzett már *O Carnot*nak, ki a' Direktórium' 5 Tagjai közzül, különössenn ügyel a' szárazon lévő *Katonaság'* állapotjára (mint *Reubel*, a' közönséges jövedelmekre és költségekre, 's a' külső dolgokra); *Letourneur*, a' tengeri tárgyakra; *Barras* a' *Politizájra*, vagy a' *Belső-Bátorságnak* fenn tartására szükséges rendelésekre; *Reveillere Lepaux* az *Igazság'* ki-szolgáltatására; és a' *belső dolgokra*). Mégimidőn az ügy nevezett *Közjóra* ügyelő *Nemzet-gyűlési Deputátzió* állott vólt fenn: *Carnot*, már akkor anyhira emelte *Clarkét*, hogy a' *Külső-dolgok'* *Archivumjának* gondviselése bízódott reája. Miolta a' *Direktórium* igazgat: azolta sokkal tökéletesebb állapotban vagon, mint annakelőtte vólt az említett *Archivum*, vagy a' mint már ma nevezetik (*Katonai Topographico-Historicum Kabinét*), a' gondviselése pedig állandóul meg-maradt *Clarkénél*. Ez, tehát együtt szokott dolgozni *Carnottal* a' hadi munkálódásoknak előre való elintézésébenn. Az utat *Béts* felé, *Olasz-Országonn* által szabta ki a' *Direktórium Clarkének*, meg-

hagyván néki, hogy beszéljen *Bonapar-téval*.

A' *Bernai* Kormányzók közönséges Újságban izafolja meg azt a' hírt, mintha a' *Bernai* Kántonnak *Vaudum* (*Pays de Vaud*) nevezetű részét, fel-akarná tserélni az említett Kormányzók, a' *Frantziák-tól* azokkal a' Birtokokkal, melyek a' *Basileai* Püspökei voltak.

A' *Genuaiakra* tolt barátságjokat drágán eladták Nékik a' *Fr. ák*: mert két millió lívert (mintegy 7 száz ezer forintot) kívánnak tőlök, kedveskedés fejében; más két milliót pedig költsön, de interes nélkül, és oly feltétellel, hogy a' tőke-pénz, a' *Közönséges-Békességet* követendő első két eftendőkbén fog vissza fizetődni. Kívánták ezen kívül: hogy az *Anglusokkal* e' mostani had' idejében semmi közösülést ne tartsanak; hogy, újra vegyék fel mind a' *Nagy*, mind a' *Kis Tanácsba* a' le tett *Tagokat*; és hogy a' *Genuai* *Konstitúció* ellen törekedett *Lakosokat* szabadon bocsássák. — Magok részéről a' *Fr. ák* ígérk: hogy *Genuát*, az *Anglusok* ellen oltalmazni és a' *közönséges Békességbe* bé foglalni el nem mulatják; (mely jótéteményre nem lett volna szüksége *Genuának*, a' *Fr. ákkal* való kénytelen és drága barátság nélkül). Továbbá: hogy meg-szerzenek *Genuának* némely *Imperiale-Feudumokat*,

(melyeknek Lakosai azonban nem akarják örroknál fogva hirtzoltatni magokat a' Frantziák által); hogy a' Szárdíniai Udvarral fenn forgó per' el igazódását, közbenjárások által elősegítik 's a' t.

Frigyes-Belgyiomból. —

Ezen Közönséges-Társaság' új Konfitútzioja' Plánumáról vóltaképpenn el-kezdődtek a' Nemzet-gyűlési tanátskozások Növ. 17-dikénn, a' midön leg elsőben való szóllásra nyert engedelmet, melyet már előre ki kért vala *Van de Castele* nevű Tagja a' Gyűlésnek, és azon 21 Tagokból állott Kommissziónak is, melyre vólt bízva az említett Plánumnak ki-dolgozása. Igen nagy figyelmetességgel halgatta a' Gyűlés, *Van de Casteelének* szinte 3 órákig tartott Beszédét: melyet *de Witbolchts*-nak, a' ki hasonlóképpen Tagja vólt a' Kommissziónak, hasonló értelmű Beszédje váltott fel. Szintűgy beszélt Növ. 18 dikán *van Mannen*; a' midön el halasztódott más hétre, a' dolognak meg-hányása vetése. A' nevezett 3 Tagok, kiváltképpenn azt nem hagyták helybe a' Plánumbann, hogy a' fzerént, 9 Osztályokra szagatódnék el Batávia, oly formánn, hogy az előbbeni 7 Frigyes-Tartományok közül mindenik egy egy Osztályt tenne, a' 8-dik és 9-dik Osztályt tennék: *Drenthe*, és *Brabantziának* az a' része, mely ennek

előtte is Batáviához tartozott. Minden Ofztálynak (Departmánknak), az a' neve 's azok a' határai maradnának meg, melyek voltak ez előtt annak a' Tartomány-nak, a' mely, Batáviai Közönséges-Társaság-Ofztálylyá formálódott által; meg maradna mind egyiknél, a' Kintses-házára való ügyelés, önnön adósságai ki-fizetésének terhe, és a' maga kebeléből való adó' befizetés. Ezen Intézetekkel meg nem állhatónak kiáltották *Van de Castele*, *de Witbolchts*, és *van Mannen*, a' *Batáviai Respublika'* egységét, 's panaszossann említették, hogy azok szerént, a' tulajdonképpenn úgy nevezett *Hollandiára* tódúlna szinte egészszenn a' Respublika' adósságainak terhe. Nagy része a' Nemzeti Gyűlésnek, oly értelmét nyilatkoztatta, hogy most elsőben tsak jó lesz bé venni a' Konstitútzio' plánumát, úgy a' mint ki van doldozva, 's tsak lassan lassan kell azt jobbítgatni, hogy ekképpenn eleit le-hessen venni a' különben könnyen megtörténhető öfzfe-zavarodásnak, és sok költség ne okozódjék a' Nemzetnek.

Elegyes Tudósítások.

Irlandia' belső állapotja, a' mennyivel különösebb tárgyává lett most a' közbeszélgetésnek; annyival szükségesebb tudni: Mi igaz, és mi nem igaz ezenn tárgyra nézve? Úgy ítéljük (mint szok-

tunk volt más hasonló alkalmatosságokban is mindenkor tselekedni), hogy ezen telt leg-erányosabbann teljesítjük azon Hirdetmény' valóságos értelmének közlése által, melyet, az *Irrlándiai Vice-Királyból*, és a' 28 Királyi Titkos Tanácsokból álló Kormányfő adott ki, a' mint ezt, egész hitelességű Tudósítások írták *Londonból* Nov. 15 dikénn. A' Hirdetmény' szavai ezek: „Minekutánna értésünkre esett, hogy *Autrim, Down, Tyrone, Londondery* és *Armagh* Grófságoknak különbözőkülönbfele részeibenn, holmi rossz gondolatú 's indulatú Személyek, ezen Ország' törvényes Igazgatása' formájának elrontására telőző törvénytelen, 's Felségbántó társaságokba adták magokat; és hogy a' Felség bántásnak ezen vétékét végrehajtsák: számos hív és jó gondolatú 's indulatú Alattvalóit a' Királynak megölték; másokat pedig, kik az ő gonoszságjokat ne talán ki-nyilatkoztatnák 's elnyomnák: ölással fenyegették, és hogy még tovább vihessék szándékjokat: a' Királyi hív Alattvalóinak marháikat nyomorékokká tették vagy leöldösték, ekképpenn akarván elrettenteni Azokat, hogy fel ne hagyják vétetni magokat, az a' végett ki rendeltetett Katona-Tisztek által, az Ország' őltalmazására e' mostani háborúbann, és egy ilyen Rekrutát valósággal meg is sebesítettek, Másokat pedig ölással fenye-

gettek, ha meg-engedik magokat Rekrutá-
kúl fel-véeteni, ezenkívül, hogy hadi ele-
ségre 's egyéb kézzületekre igyekeztek szert
tenni titkos útakonn módokonn, és ez előtt
kevéssel, valóságossann is fel-törték a'
Királyi Fegyveres-házat, *Autrim* Gróf-
ságnak *Belfást* Városában, 's el vittek be-
löle tíz hordó puskaport. Minekutánna
értettük továbbá, hogy 1-ső Nővember-
ben feles számú fegyveres Emberek, kik
az említett Özfzeesküdttekhez adták ma-
gokat, velek egygyütt, *Tyrone* Grófság-
nak *Stewartstone* Városába bé-rontottak,
és számos Lakosokat meg-sebesítettek, a'
kik nem akartak hozzájuk állani, hanem oly
meg-határozással vóltak, hogy azon Kor-
pusok közzé írassák bé magokat, melyek,
a' közönséges tsendességnek fenn-tartásá-
ra, és az Országnek egy külső meg-táma-
dás ellen való védelmezésére állíttatnak
fel, az a' végett Ö Felsége által ki neve-
zett Tisztek' kormányozása alatt; és ezen-
kívül, hogy az említett Felség-bántó szán-
dékoknak elő-mozdítására, sok nagy tso-
portjaik az ilyenén Embereknek özfze-tó-
dúltak, 's katonai rendben, és hadi muzsi-
kával járták által a' Distriktusoknak kü-
lönkülönbféle részeiket, oly szín alatt,
hogy a' gabonát nézik meg és földi-almát
(krumplit) ásnak, holott az e' végre szük-
séges Munkások' számát sokkal meg-ha-
ladták: mind ezeket azonban tselekédtek

az Ő Felsége' hív Alattvalóinak nagy retentésekre. Minthogy az illetén Felsőbántó vétkek, nem ok nélkül okoztak rémulést a' hív Alattvalók' szíveikbenn; és igen veszedelmes és rontó következeseket szülhetnének: ez okonn intünk Mi, Lord Major és Titkos Tanáts, Mindeneket, hogy vegyék gondolóra a' veszélyt, melyet az efféle tselekedetek által vonnak magokra 's a' t.

Az Ángliai Ország-gyűlésbenn tüzesen ki-szoktak kelni beszéddel egymás ellen, az ellenkező Felekezetek, úgy hogy egygyik se' marad adós a' másiknak: hanem a' két Felekezet Követői, abban különböznek egymástól, hogy a' Ministériális Felekezet' Követői, emberségessen viselik magokat a' más Felekezet' Fejeihez; az Anti ministériális Felekezet' Követői pedig éppen ellenkezőképpenn a' Ministériális Felekezet' Fejei eránt, jóllehet erőszakoskodásaik, példás büntetések nélkül nem szoktak is maradni. Közelebb, Növ. 8-dikánn is, számos efféle vakmerő személyeket kellett el fogni, kik, midőn az nap *Pitt* Úr, az újjonnan választatott *Londoni* Polgármester' ebédjére ment volna, meg hajigálták az *Inassait*, 's *Elliot* Urat, ki a' hintóban ült *Pitt* Úrral, meg-sebesítettek, és még a' hintó' ajtaját is ki akarták szakasztani. — *Ernestus* Királyi Herzeg és *Fox* Ur' hintajaiból ki fogta a' Nép,

azzal az alkalmatossággal a' lovakat, maga vonta Őket a' Tanács-házhoz, a' hol tartatott a' nagy ebéd.

Washington György, a' ki Elölülője volt az Északi - Ámerikabeli Közönséges-Társaság' Kormányzékének, és Fő-Vezére mind szárazonn mind vizenn a' Respublika' fegyveres erejének, vénségének napjait kívánvann nyugodalomban el tölteni, egy hofszűJelentést intézett a' maga Polgártársaihoz, melyben ki-nyilatkoztatja Nékiek, hogy Ő, le mond végképpenn a' közönséges hívtalokról, melyeket folytatott, (és a' melyek Néki, 26 ezer tallért hajtottak bé esztendőnként). Említett Jelentéséhez intéseket is ragasztott: hogy t. i. állhatatossann, minden meg-hasonlás és külön szakadozás nélkül, egy Egésznek maradjanak meg egymás között a' 16 egyesült Tartományok; semmi politikus Klúboknak fel-állítását meg ne szenvedjék magok között; a' Vallásra nagy gondjok legyen, és tsupa philosophica virtussal meg ne elégedjenek, az Oskolákat igyekezzenek tökéletesebb állapotba helyheztetni; hittelt fogadassokat tartsák meg minden Nemzet eránt; ne nyilatkoztassanak semmi affélet egy Nemzetre nézve is, mintha azt gyűlölnék, vagy különösen kedvelnék Mások felett; a' kötött szövetségeket szentül tartsák meg; de sok új Szövetségek' kötésébe soha ne ereszkedjenek; az

Európai hadakra és Státusok' változásaira ne ügyeljenek Ok; hanem a' helyett, fordítsák szorgalmatosságjokat egész buzgósággal, a' mezei gazdaságnak, kereskedésnek, és kézimivességeknek gyarapítására.

Az Iffjú Svéd Király, ezt a' Symbolumot választotta magának: *Az Isten és a' Nép*; a' mint ezt Maga közönségesen ki nyilatkoztatta azonn Beszédében, melyet tartott vólt 1-ső Nóvemberben az Igazgató-Hertzeghez H. *Südermanlandhoz*, kitől az nap egészsz tzeremóniával által vette az Igazgatást. „Ezek a' szók — *monda a' Király* — emlékeztetni fognak engemet az én kötelességemre, számadásbéli tartozásomra, és arra a' segítségre, a' melyen építem bizodalmamat. Meg-vagyok arról is győzöttetve, hogy az én Alattvalóim, el nem fájúlnak a' magok Eleiktől, kik, félték az Istent, 's Királylyokat szerették, valamint Ok is magok részéről, bizonyosok lehetnek a' felől, hogy az ő szerettek az én leg-nagyobb jutalmam és ditsőségem fog lenni.

Magyar Ország.

Pozsonból Déc. 5-dikénn: — „A' Kir. Felség' buzdítására tett ajánlásoknak fel-olztásában dolgozó Deputátzió, következő Tagokból áll: Cárdirális Prímás Battyányi, Gróf Battyányi Erdélyi Püs-

pök, Verhovátz Zágrábi Püspök, Gr. Erdödy János Horvát-Országai Bán, Gr. Majláth József Tárnokmester Ő Méltóságokból; Gróf Zichy Károly, Ürményi József, Bárá Orczy László, Almásy Pál Fő-Ispányokból; Gróf Széchényi Ferentz, Bárá Révay Pál, Gróf Barkóczy Ferentz, Bárá Vay Dániel, és Horvát-Ország' részéről küldetett Bornemizsa Urakból. Ezek mind az 1-ső Táblától valók. A' 2-dik Táblától deputáltatott Tagok pedig ezek: Berzeviczy Vice-Nádor-Ispány, Majláth Nádor-Ispányi Itélőmester, Mikos, Itélő-Mester Bay, Komáromy, és Petrovits Urak, mindnyájan a' Királyi Táblának Tagjai; Zsolnay a' Veszprémi, Majláth a' Győri, Bárá Fischer az Egri Káptalanoknak Kánonokjai, és Küldöttjei; Prilefszky, *Trentsén*; Bacskády, *Nyitra*; Muslay, *Nógrád*; Horváth 'Sigmund, *Sopron*; Ghéczy, *Komárom*; Kajdáczy, *Baranya*; Kún, *Weszprém*; Horváth, *Unghvár*; Szatthmáry Király, *Gömör*; Fáy, *Zemplén*; Sztáncsi Horváth, *Szepes*; Luby, *Szatthmár*; Péchy, *Bihar*; Ibrányi *Szabolts* — Vármegyék' Deputátussai. Továbbá: Ekler, és Draskóczy Urak, jelen nem lévő Méltóságok' Követei; Kalmárffy, *Buda*; Boráros, *Pest*; Böszörményi, *Debretzen*; Kovácsits, *Károlyvár*; Királyi Városoknak Követei, és Nagy Personális Ő Nagysága, a' Státusoknak' kívánságára. "

„Azon Deputátzió pedig, mely az Ország' kívánságai telyesedhetésének módját dolgozza ki, következő Tagokból áll: az Első Táblától: Szily, Szombat-helyi Püspök; Gróf Zichy Ferentz; Gróf Haller József, Balogh Péter, Gróf Szapáry József, Almásy Ignácz, Gróf Erdődy Károly, Gr. Forgács László. A' 2. dik Táblától: Tihanyi Vice-Ország-Bírája, Atzél Ország-Bírói Itélőmester, Bernáth, Lukavszky Tagjai a' Királyi Táblának; Szányi a' Pétsi, Katona a' Kalotsai Káptalanoknak Kánonokjai és Követei; Boronkay, Bars; Missits, Esztergom; Balogh, Komárom; Fáy, Abaújvár; Okolicsányi Sáros, Nagy Sándor, Sopron Vármegyék' Követei; Pázmándi Pál 's a' t.

Béts.

A' Katonai Fő Cancelláriánál való Elölülőséget csak fél ezrtendeig viselhetett Néhai nagy emlékezetű Gróf *Nosztitz*-nak, belső Barátja volt Udvari Directóriális Tanácsos és az Universitásnak mostani Rectora *Sonnenfels* Úr, ki, hogy a' maga szíves Barátjához, még holtta után is ki terjeszse igaz Szeretetét és tiszteletét: egy rövid, de nem csak fontos, hanem lehet mondani, mázsás ki-fejezésekkel készült Le-írást bocsátott nyomtatásban Világ' eleibe, ily tzm alatt: *Skizze des Hofkriegs-*

raths-Præsidenten, Feldmarschalls, Grafen von Nostiz — von Sonnenfels.

— — Fungar inani

Munere —

Virgil.

A' *Nostiz* és *Sonnenfels* nevek között szemléltetik, a' Skitzze' tárgyának Képe, mely, tsak vonásokkal ugyan, de igen helyessen le van rajzolva. Sok tekintetben meg-érdemli *Sonnenfels* Úrnak ezen Munkátskája, hogy avagy tsak némely töredék-darabokat is közöljünk belőle magyar fordításbann:

„A' Nemesség, érdem nélkül, botránkoztatására vólt Ő neki: az Érdem, születés és nevezetes Ősök nélkül is, ki-pótolta az ő szemei előtt, a' Nemes-szárma-zásbéli hijánosságöt.“ — „Azt az Igazgató's formáját, midőn tsak Egy! az Ural-kodó, leg-boldogabbnak tartotta, mint-hogy az leg-tsendesebb. A' Népi-igazgató'soktól való undorodást sokkal nagyobb-ra nevelte benne a' Fr. Revoluzió.“ —

„Az ő tselekedeteiből mindenkor méltóság, és az tetfzett ki, hogy Ő érzi magá-bann, *Ki* légyen? de, dolyfősség, és Mások felett való maga fel-emelése nélkül. Senki nem vólt kézzebb Ő nállánál, megadni kinek kinek az igazságöt, és szóllani a' különös talentom, és igaz érdem mellett, midőn valóságos helye vólt a' szólásnak. De az érdemről szorossabban ítél, mint szoktak ítélni közönségessenn; az oly

tselekedeteket és tetteket, melyeknek elmulatását meg kellett volna büntetni, nem tartotta méltóknak a' meg jutalmaztatásra: nevezte azokat tsupa kötelességnek. — „A' külső kellemetes illendőség, és a' társalkodásbéli maga-alkalmaztatás, egyszeribe meg-mutatták Ő felőle, hogy derék nevelése vólt, és hogy sokat élt Ő a' nagyobb Világban: de azonban nem vólt tsalogató az ő nyájas maga-viselése, sőt inkább vizfsza-tartóztatta ez Ő tőle, a' barátságos szolgálattal való hirtelen kínálkozást, és a' szemtelen fülbe-sugdosást, melyeknek se' el fogadására, se' vizfontaglására nem vólt hajlandósága.“ — „Nagy lelkű vólt, maga hánytatás nélkül; jót tett, de okosann és tsendesen. Hazájához, Fejedelméhez, Polgár-társaihoz, és az egész Emberi-nemhez, buzgó indulattal viseltetett; és kéz vólt érettek minden szolgálatra, melynek jutalmát, a' telyesítésnek belső érzésében kereste 's találta.“ — „Sok éftendőktől fogva küszködött az ő mértékletessége, és szoros rendtartása, egy nehéz és fájdalmas nyavalyával, mely, következése vólt azoknak az egynehány rendbéli terhes útazásoknak, a' melyeket együtt tett vólt a' dik JÓSEF Tsászárral. A' testi szenvedésekre nevezve Stoikus meg keményedéssel birt: de nem vólt oly érzéketlen a' Lélek kedvetlen érdekeltetései-re nézve, melyek, anynyival nagyobb mértékben el tsigáztak Őtet, a' menynyivel

inkább mutatta kiülről, hogy meg-bírja azokat. A' külső szín, tsendességet mutatott: de a' belső epekedés anynyival nagyobb vólt, és talán. — — „De éppen nem is titkolta el, hogy az ő meg-rontsolódott egészsége, ki nem állhatja az ő buzgósága' 's hívatála' terhének hordozását. De kívánta a' Fejedelme, 's az akkori veszedelmek unszolták Ötet. — *Décus* nem habozott, hanem el szánta életét áldozatul, Hazája' javára.“ — „A' kik alatta vóltak, ritka jószívűségéért, 's kedves maga-viseléséért úgy fzerették, mint tisztelték, a' dolgokba való méjj bé-látásáért; az Udvar; a' Hadi Sereg; minden Polgári Rendek egyformán nagyra betsülték, és most egyformán fájlálják. Érezhető vesztesség az ő halála: a' Státusra nézve, mely, az ő tehetős állhatatosságainak gyümöltseit foganatoskodni látja már az *Athesis* partjainál való előmenetelekben; a' Fejedelemre nézve, kit Ö, határ nélkül való hívséggel, mindenkor egyenlő nyílt szívűséggel 's igaz mondósággal, és nemes maga meg-tagadással szolgált —; a' Nemességre nézve, mely, ezt a' feddhetetlen Embert, más rendű Emberek' ellenvetéseikre, feleletül mutathatta elő; a' maga Seculumára (Századjára) nézve, melynek mentségére meg-mutatta, hogy a' Régiség' virtusai, nem enyésztek el még mindenütt, és O! — a' melynek bár tovább tartatott vólna még meg Ö, példájául és Remekjéül,